

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 30 D. Letno 360 D
Oglaš: enostopna mm vrsta
krat 50 para, večkrat popus

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Woltova ulica 1A. Telefon 360
Uprava:
Marijin trg 8. Telefon 44
Rokopisi se ne vračajo.
Vprašanjem je priložiti znamke
za odgovor.

Dr. Ninčičev optimizem glede Italije.

SMERNICE KONČNE UREDITVE JADRANSKEGA VPRAŠANJA ŽE UGOTOVLJENE?

Lausanne, 24. nov. (Izv.) Tekom razgovora z nekim poročevalcem italijanskega časopisa je dejal jugoslovanski minister zunanjih del dr. Ninčič, da je popolnoma prepričan o tem, da bi prišlo do zblizanja med Italijo in Jugoslavijo, ko bi bil dogovor v St. Margeriti bolj poznan. Najvažnejše v sedanjem trenutku je čimskorajšnja izvršitev pogodbe. Nadeja se v bližnjem času do-

govora radi posebne pogodbe med obema državama. Obenem je mnenja, da so smernice za tako pogodbo v splošnem že ugotovljene. Nadalje je izrazil dr. Ninčič svoje zadovoljstvo o nameri Mussolinija, ki hoče razmerja med Italijo in Jugoslavijo poglobiti in je zanimal vest, da hoče Jugoslavija na konferenci razviti solusno vprašanje.

Orientska konferenca.

Lausanne, 24. novembra. (Izv.) Švitska brzojavna agencija je zaznala za sledeče podrobnosti glede predlogov Turčije v teritorialni komisiji: 1. Vzpostavitev meja iz leta 1913. 2. Kolodvor v Odrinu naj se odstopi Turčiji. 3. Demilitarizacija cone ob reki Marici. 4. Bolgariji naj se prizna gospodarski dohod k morju vzdol reke Marice. Tudi o načinu rešitve tega vprašanja naj razpravlja posebna komisija. 5. Ljudsko glasovanje v zapadni Trakiji.

TURŠKI DELEGAT ZANIKA KEMALISTIČNO PROPAGANDO V JUŽNI SRBIJI.

Beograd, 24. nov. (Izv.) Glasom vesti »Politike« iz Lausanne je ismet paša

pred večerajšjo sejo in v navzočnosti ostalih odposlancev govoril z našim zunanjim ministrom dr. Ninčičem. Ismet paša je povdarjal svoje zadovoljstvo, da se mu je nudila prilika spoznati zastopnika beograjske vlade, do katerega goji globoko spoštovanje. Uverjal je dr. Ninčiča, da so vse vesti, glasom katerih naj bi angorska vlada ntila v naši državi nemire in vodila kakršnokoli propagando v Južni Srbiji med našimi državljani mohamedanske vere, popolnoma neutemeljene. Niti vlada niti kemalisti si ne laste kakih pravic do delov naše države. Ismet paša je nadalje izjavil, da je pripravljen zahtevati od svoje vlade tudi formalno izjavo o resničnosti svojih navedb.

Radičevi nameni.

ŠESTMESEČNO ZASEDANJE NARODNE SKUPŠČINE, VSTOP RADIČA V NOVO VLADO?

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Kakor javlja »Politika«, zahteva Radić od opozicijonalnih strank, kakor tudi od Stojana Protića in Davidovića garancijo, da bo sedanja skupščina delovala najmanj šest mesecev, da morejo poslanci hrvatskega bloka s svojim delom v Parlamentu pridobiti svoje volilce za novo politično orijentacijo. V Zagrebu

je baie tudi že sestavljena lista novega kabineta, ki naj se sestavi takoj po prihodu hrvatskega bloka v Beograd in po zapriženju istega. Glasom teh zagrebških poročil bi sestavil novo vlado Liub. Davidović ali Stojan Protić. V kabinet bi vstopil tudi Radić sam, ki bi prevzel portfel ministra za prosveto.

Pred odstopom pomočnika Plavšića

NEZADOVOLJNOST Z DOSEDANJO VALUTNO POLITIKO. RAZBURJENJE BEOGRAJSKIH TRGOVCEV RADI PONESREČENE AKCIJE POMOČNIKA PLAVŠIČA.

Zagreb, 24. nov. (Izv.) Kakor se domaga iz Beograda, namerava pomočnik finančnega ministra Dušan Plavšić s ozirom na svojo ponesrečeno spekulacijo, da dvigne tečaj našega dinarja, zapustiti svoje mesto in se vrniti v Zagreb, kjer nastopi zopet svoje mesto pri Balkanski banki. V beograjskih pridobitvenih krogih je vsled ponesrečene akcije Dušana Plavšića opažati veliko

razburjenje in se zlasti uvozniki in izvozniki pripravljajo k novi ostri kampanji proti finančnemu ministru dr. Kumanduriću in njegovemu pomočniku Plavšiću, ki sta njim na razpolago stoječe dolarje in zlate krone vtaknila v bančne posle, mista pa poskušala dvigniti izvoza in ostati pri starih nezvišanih tarifih.

Debata o nazivu države.

VLADNE STRANKE PROTI NAZIVU »JUGOSLOVANSKI«, KER POMENI REVIZIJO USTAVE.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Na današnji seji zakonodajnega odbora se je sklepalo o predlogu Vidakovića glede spremembe dnevnega reda. Kot prva točka je prišlo na dnevni red poročilo pododseka o vrnitvi člena 2 odseka. Pododsek je predlog Angeljčića, da naj se nazivu »država Srbov, Hrvatov in Slovencev« doda tudi še beseda »jugoslovanska«, odklonil. V debato so posegli tudi Gjonovič in Barić. Vsi so stali na stališču, da pojem »jugoslovanska« ne stoji v nasprotju z ustavo in da v bistvu to ne pomenja nikake re-

vizije ustave, kakor to trdijo vladne stranke. Tričković svojega mnenja o tem vprašanju ni podal. Pri glasovanju je bil ta člen v stari reviziji sprejet. Od 29 členov je glasovalo 19 za in 10 proti. Nadalje je sledilo sklepanje o točki 7. člena 4, ki ga je sekcija vrnila še strejšega, kakor je bil preje. Besedo so imeli zopet Gjonovič, Angeljčić in Barić, nakar se je z ozirom na 12. uro seja zaključila, čeprav je bilo priglasenih še več govornikov. Prihodnje zasedanje je odrejeno na ponedeljek ob 10. uri dopoldne z istim dnevnim redom.

Seja ministrskega sveta.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Danes ob 10. dopoldne je sklical predsednik vlade Pašić sejo, ki naj bi razpravljala o izvozu svinj. Ker pa bi se razprava predolgo zavlekla v očiščed različnim mnenjem, je vlada sklenila, da se to zadevo izroči ožjemu komiteju, čigar članom so bili imenovani dr. Žerjav, Pucelj, Marković, Vukičević in Svetoslav Popović. Nato je stavil minister za šume in rude predlog, da se mu dovoli kredit od 344.000 dinarjev, ki naj bi se porabil v svrhu prispevkov za geodetske studije. Ministrski svet je ta kredit odobril. Finančni minister je podal osnutek novega zakona proti draginji in je bilo sklenjeno, da naj finančni minister svoj ekspozice predloži v skupnem klubu vseh vladnih strank.

Minister za socialno preskrbo dr. Žerjav je razpravljajl o vprašanju invalidnega zakona. Ker pa se pred zakonodajnim odborom nahaja sedaj uradniški zakon, je ministrski svet sklenil, da se razprava tega zakona prične šele prihodnji teden. Kar se tiče stočlanskega odbora invalidov, ki se tačas nahaja v Beogradu, je ministrski svet predlagal invalidnemu udruženju, da ostane samo pet članov v Beogradu, radi neposredne zveze z ministrom za socialno politiko. Ostali invalidi dobe prosto vožnjo domov. H koncu seje se je še razpravljalo o izvanrednem kreditu sto milijonov dinarjev, ki ga je predlagal minister za javna dela v svrhu naprave mostov čez Savo in Donavo. Odločitev o tem pade na prihodnji seji.

UREDITEV PROMETA Z MADŽARSKO.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Odposlanci v železniških zadevah naše in

madžarske države se bodo dne 25. t. m. sestali v Osljevu v svrhu ureditve prometa med obema državama.

Sijajen shod Jugoslovanske zajednice za kolizejski okraj.

Snoči se je vršil ob številni udeležbi shod Jugoslovanske Zajednice v salonu pri Levu. Na shodu, kateremu je predsedoval g. učitelj Ambrožič je govoril dr. Ravnihar o škodljivi politiki klerikalcev in mladincov za Ljubljano in pokazal na posameznih zgledih, koliko škode so ti prizadeli ljubljanski občini. Obsojal je njihovo teroristično in koruptno agitacijo, ki je na las podobna koruptnim metodam sedanjega režima. Arhitekt Costapera je povdaril, da v sedanji demokratični dobi hoče ljudstvo samo odločiti o svoji usodi in ne prenese nobene strahovlade posameznikov. Tako hoče tudi pri sedanjih občinskih volitvah samo odločiti, komu bo poverilo zastopstvo svojih interesov v ljubljanski občini. Razvil je v jasnih potezah komunalni program Jug. Zajednice. Posl. Brandner je nato govoril o politični situaciji v državi in pokazal je, v kako ozki zvezi je občinska politika s politiko režima. Mi vsi se borimo proti sedanjemu koruptnemu režimu v državi, pod katerim trpi tudi naša bela Ljubljana, ki je zelo zainteresirana na tem, da se sedanji režim vrže. Zato je Jugosl. Zajednica napovedala boj proti sedanjemu terorističnemu režimu v Beogradu in v Ljubljani. Naš boj pa ni proti državi, temveč proti sedanjemu režimu, ki nam ruši državo. Naša opozicija ni destruktivna, ampak konstruktivna.

Govorili so še R. Juvan, obrtnik Majce in drž. nameščenec Logar, ki so vsi odobraval komunalni program Jugoslovanske Zajednice, za katero bo šla po splošnem mnenju velika večina ljubljanskih volilcev. Izvajanja govornikov so zborovalci spremljali z živahnim odobravanjem. Po izrecnem konstatiranju obilne udeležbe na shodu je predsednik zaključil ta sijajno uspehi shod.

DR. KOROŠČEVO OPLETANJE OKOLI PAŠIČA.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Predsednik vlade je sprejel vnovič vodjo slovenske ljudske stranke dr. Korošca, s katerim se je dalj časa razgovarjal o splošni politični situaciji.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Kakor javlja »Politika«, se pogajanja med Pašićem in dr. Korošcem nadaljujejo. Obstoji malo upanja, da bi dobil jugoslovanski klub vabilo za vstop v radikalno demokratsko koalicijo, posebno, ako bi prišel v Beograd Radić s svojo stranko.

Borzna poročila.

Curih, 24. novembra: Berlin 0.075, New York 537.50, London 24.17, Pariz 38.45, Milan 25.10, Praga 16.90, Budimpešta 0.225, Zagreb 1.90, Bukarešta 3.45, Varšava 0.035, Dunaj 0.0074, avstrijske krone 0.0076.

Zagreb, 24. novembra. Devize: Dunaj 0.0925—0.0975, Berlin 1.05—1.25, Budimpešta 2.65—2.95, Bukarešta 39.25 do 0, Italija 292—296, London 280.50 do 285.50, New York 62.50—63.50, Pariz 448.50—453.50, Praga 198.50—201.50, Sofija 44—0, Švica 1163—1173, Varšava 0.50—0, Valute: ameriški dolarji 61.50—62.50, bolgarski levi 43—45, češkoslovaške krone 195.50—198.50, angleški funti 277—0, francoski franki 442.50—447.50, nemške marke 1.05 do 1.25, romunski lei 40—0, italijanske lire 290—294.

Beograd, 24. novembra. New York 63, London 288, Bukarešta 45, Berlin 1.15, Milan 295, Amsterdam 2550, Sofija 50, Pariz 451, Varšava 0.05, Varšava 0.12, Pariz 451, Praga 200, Ženeva 1168, Solun 109, Bruselj 425, Budimpešta 276.

Dunaj, 24. novembra. Devize: Zagreb 249.25—249.75, Beograd 997—999, Berlin 10.25—10.55, Budimpešta 30.35 do 30.45, London 325.400—326.000, Milan 3366—3374, New York 72.425 do 72.575, Pariz 5154—5166, Praga 2277—2283, Sofija 539.50—540.50, Curih 13.460 do 13.490, Valute: ameriški dolarji 72.000—72.300, bolgarski levi 518—522, nemške marke 10.45—11.25, angleški funti 324.900—325.900, francoski franki 5085—5115, italijanske lire 3332.50—3337.50, jugoslovanski dinarji 982 do 986, romunski lei 462—464, švicarski franki 13.370—13.430, češkoslovaške krone 2260—2270, madžarske krone 29.80—30.—.

Berlin, 24. novembra: Dunaj 9.92, Budimpešta 306, Milan 33.166, Praga 22949, Pariz 50.373, London 31.570.87, New York 7044.84, Curih 131.710, Beograd 10.174.

Balkanska zveza in orijentski problem.

Nova situacija na Balkanu, katero je stvoril po grškem porazu nov položaj Turčije na Balkanu, je moral obrniti nase pozornost vseh evropskih držav, predvsem seveda držav balkanskih.

Turčija, ne le, da vztraja pri svojih že stavljenih zahtevah, temveč svoje zahteve prej povečuje, kakor, da bi popuščala. Ravno vsled intrasigentnega turškega stališča pa zna biti orijentsko vprašanje rešeno nekoliko drugače, kot so si to rešitev še pred nekaj tedni predstavljali evropski vodilni politiki. Sprememba bo šla na vsak način na škodo Turčije, ki izgublja s svojimi pretiranimi zahtevami na strani velike antante simpatijo za simpatijo. Znano je, da simpatije Anglije v zadnjem konfliktu sploh nikdar niso bile na strani Turčije, zadnji čas pa je jasno vidno, da postaja tudi razmerje Francije, ki je stala do pred nekaj tedni odločno na strani Kemal paše, do Turčije vedno hladnejše.

Ta situacija se kaže tudi na konferenci v Lausanne. Turški delegat izmet paša je s potekom pogajanj nezadovoljen in je celo že zagrozil s svojim odhodom. Dobro pač čuti, da je Turčija na konferenci popolnoma osamljena in da nima pričakovati od nikogar pomoči, kot od ruske delegacije, ki pa pride v Lausanne šele čez dober teden dni.

Največjo pozornost so delne posvečati poteku pogajanj o orijentskem problemu, katerega bistveni del tvori uravnavanje medsebojnega razmerja med balkanskimi silami ravno te zadnje. Gre predvsem za konsolidacijo medsebojnega razmerja med evropskimi balkanskimi državami, torej med Jugoslavijo, Bolgarsko, Grško in Ru-

munsko in pot bolgarskega ministrskega predsednika Stamboljiskoga v Beograd in Bukarešto kaže, da je ta politika pravilno zapopadel interese evropskih balkanskih držav. Jasno je, da je šlo pri tem predvsem za zblizanje med Jugoslavijo in Bolgarsko, in dasi se še ne da reči točno, v koliko je Stamboljiski v Beogradu uspel, kažejo vendar pogajanja v Lausanni gotovo zblizanje med obema, zadnje leta tako nepriateljskima državama.

Zblizanja balkanskih narodov proti Turčiji si je treba samo želiti. Bolgarska se hoče po vsem videzu ogniti vsemu, kar bi moglo to zblizanje ovirati. Hoče izpolniti obveze, ki jih je prevzela s podpisom mirovnih pogodb in brez pridržkov je prepustila Makedonijo Jugoslaviji. Stamboljiski se celo ni ognil vprašanju enotne države vseh štirih jugoslovanskih narodov in je odgovoril na adresu Srbov: »Če to v resnici hočete, verjemite, da se Vam to posreči, ker usoda Vam je prijaznejša, kakor nam.

Nadaljevanje teh Stamboljiskijevih nastopov so sedanje konference med glavnimi zastopniki Jugoslavije, Bolgarske, Grške in Rumunske, ki se vrše pod predsedstvom našega zunanjega ministra dr. Ninčiča v Lausanni. Dasi ni do sedaj pri teh pogajanjih prišlo še do nobenega končnega rezultata, vendar je upati, da bo zveza balkanskih držav nastopila enotno že na Lausannski konferenci in da bo s podporo male antante tvorila jezček na tehtnici, na kateri merijo svoje sile na eni strani Turčija in Rusija na drugi strani pa Anglija, Francija in Italija.

Preganjanja rešk h državljanov.

DVESTO REŠKIH DRŽAVLJANOV ODPUŠČENIH IZ OBČINSKIH URADOV. NEMARNOST NAŠE VLADE, KI NOČE ZAŠTITITI JUGOSLOVANSKE NARODNOSTI NA REKI.

Reka, 24. novembra. (Izv.) Preganjanje naših ljudi se tukaj od dneva do dneva nadaljuje. Fašisti so vnovič naslovili na vsa privatna podjetja, kakor tudi na mestno občino in druge javne urade ultimatum, v katerem zahtevajo, da se nemudoma odstranijo vsi uradniki brez ozira na njihova službena leta, ako niso reški državljani, kakor tudi vsi oni reški meščani, ki se niso vdinjali fašistom. Vsled tega je bilo tekom tega meseca odpuščenih preko dvesto

naših ljudi iz občinskih uradov, in sicer samo iz oddelka za javno službo. O tem postopanju fašistov je bila obveščena naša vlada, od katere se je energično zahtevalo, da ukrene energične korake v tej smeri. Pripominjamo, da je bila naša vlada že pred nekoliko meseci opozorjena, da naj se stavi vse podanike jugoslovanske narodnosti pod zaščito kakakega inozemskega konzulata, kar pa se še do danes ni zgodilo.

SENATOR SONNINO UMRL.

Rim, 24. nov. (Izv.) Svoječasni italijanski ministrski predsednik in minister za zunanja dela, senator Sonnino je vsled možganske kapi včeraj umrl.

D'ANNUNZIO POLKOVNIK »ČRNOGORSKE« ARMADJE.

Rim, 24. novembra. (Izv.) Kakor javlja »Idea Nazionale« je sprejel včeraj v Gardoni neki črnogorski »minister« v uniformi polkovnika črnogorske armade D'Annunzia v avdienci. Omenjeni črnogorski diplomat je baie prišel v zelo važni politični misliji radi Dalmacije.

UTEMELJITEV ODGODITVE PARLAMENTARNEGA ZASEDANJA.

Beograd, 24. nov. (Izv.) Včerajšnja »Pravda« piše, da je vlada odgoditev parlamentarnega zasedanja odredila iz vzroka, ker niso bili pripravljeni za plenum nikaki načrti in predlogi, dočim bo ministrski svet med tem časom reševal invalidski zakon, ki bo dovršen še tekom tega tedna, kakor tudi o zakonu glede prehrane in produkcije.

NAČRT ZAKONA O DIREKTH DAVKIH.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Demokratski klub je danes dopoldne imel sejo, na kateri je državni tajnik v finančnem ministrstvu Svetoslav Popović predložil članom kluba načrt zakona o direktnih davkih. V klubu se je glede tega vprašanja razvila kratka diskusija, ki se nadaljuje jutri dopoldne ob 10. Novi proračun za leto 1923-24 je šele predložen in se bodo na njem podvzele brezdvoma še nekatere spremembe, radi tega se mora šele presojati, ali je potrebno, da se davki zvišajo.

ODPOSLANCI INVALIDOV PRI KRALJU.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Včeraj je sprejel Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander v avdienci odposlance invalidov in se z njimi dalj časa razgovarjal. Predvsem se je zanimal za invalidski zakon in za splošni položaj invalidov.

PAŠIĆ NA AGITACIJSKEM POTOVANJU V VOJVODINI.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić se odpelje danes v Novi Sad, da prisostvuje jutri ob 11 uri dopoldne maši zadušnici po pokojnem Jaši Tomiću. Najbrže ostane Pašić tudi preko nedelje v Novem Sadu, ker se bo tam vršilo veliko zborovanje radikalne stranke.

ROMUNSKI PRESTOLONASLEDNIK V BEOGRADU.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Jutri dospe iz Bukarešte v Beograd brat naše kraljice romunski prestolonaslednik.

NAVDUŠEN SPREJEM FRANCOSKEGA DRŽAVNIKA V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

Boston, 24. nov. (Izv.) Bivši francoski ministrski predsednik Clemenceau je danes po kratkem bivanju v Newlandu, kjer je bil deležen navdušenega sprejema, dospel v Boston. Ceste v mestu so okrašene s francoskimi trobojnicami in nepregledna množica je prirejala bivšemu francoskemu ministrskemu predsedniku in francoski republik viharne ovacije. Župan mesta je poklonil Clemenceau krasno vezano francosko zastavo in kip malega pozlačenega tigra. Guverner je slavil Clemenceau, ki je odgovarjal, da namen njegovega prihoda ni za Francijo kaj zahtevati. Pač pa se obrača na ameriškega srca. V Evropi ni mogoče priti do nikakega sporazuma brez sodelovanja Zedinjenih držav.

WASHINGTONSKI RAZOROŽITVENI DOGOVOR IN FRANCIJA.

Pariz, 24. novembra. (Izv.) »Chicago Tribune« poroča iz Washingtona: Kakor se doznava bodo Zedinjene države v kratkem stavile francoski vladi vprašanje o njenem stališču glede washingtonskega dogovora, ki vsebuje razorožitev velesil na morju. Visoko stoječe vladne osebe so izrazile svoje začudenje glede izjav Leyguesja in izjavljajo, da se bo washingtonski dogovor s Francijo ratificiral le z gotovimi pri-

»Jugoslavija« od četrtke je prinesla »vodnik o stranki nemoralnosti, v katerem je lapidarno naslikana nemoralna politika SLS. Pripomnili smo, da je taka stranka neobhodno obsodena na smrt. Pokazali smo pri tem na JDS kot na konkretne vzgled. Krščansko-socialno, agrarno, obrtniško, industrijsko itd. glasilo »Slovenec« je zaradi tega čisto iz sebe. Ogriznil se je v svoj lastni rep, ki ga je po programatičnih načelih lovil z veliko spretnostjo skozi cela desetletja. Pa že pregovor pravi, da včasih tudi največjemu mojestru spodleti. Tako se je pripetilo tudi klerikalni stranki. Na podlagi čisto konkretnih dokazov smo ugotovili, kako klerikalci varajo stanove, ki jih vabijo v svojo SLS in jim v enomer zatrujejo, da SLS in edino SLS more dobro zastopati interese vseh stanov. Dokazali pa smo, da je v resnici ta stranka prisiljena v praksi obljubljati in dati enemu stanu to, kar drugemu vzame. Kot klasičen dokaz za to smo navedli 2 interpelaciji poslancev SLS. Poslanci iste SLS zahtevajo v eni interpelaciji, naj se carina na živino odpravi in s tem zaščiti kmeti, v drugi interpelaciji pa zahtevajo poslanci iste SLS, naj se carina na živino zviša in s tem zaščiti delavski in uradniški sloj. Jasno je, da noben minister in nobena vlada na svetu ne more tem zahtevam obenem ustreči. Kajti, če ustrežemo zahtevi, da se carina na živino odpravi, ne morem ustreči zahtevi, da se ta carina še zviša. In če resno zahtevam eno, ne morem obenem zahtevati druge. Eno in drugo obenem je nemogoče.

Ker poznamo klerikalce kot premetene ljudi, o katerih vemo, da znajo biti zelo pametni, kadar gre za njihove lastne interese, si ne moremo misliti, da bi poslanci SLS to dvočlono politiko delali v dobri veri. Zato smo jo označili kot stranko nemoralnosti in pri tej priliki smo približno dejstvo, da se interesi slojev, ki jih hoče ta stranka zastopati križajo in nasprotujejo. »Slovenec« pa, mesto da bi nam to dvočlono politiko svoje stranke pojasnil, se je raje postavil v pozmo moralno ogorčenih ljudi, razlaga, da SLS zastopa nesebično interese vseh stanov in pravi, da smo le mi nemoralni, ako trdimo, da ena in ista stranka ne more odkrito in pošteno zastopati več stanov z nasprotujočimi si interesi. Mi trdimo, da imajo stanovi kljub mnogim skupnostim še svoje posebne velevalne interese, po katerih si nasprotujejo in se po političnem boju med seboj izravnavajo. Zato pa ena in ista stranka ne more obenem zastopati več stanov z nasprotujočimi si interesi, ravno tako, kakor ne more eden in isti advokat obenem zastopati dveh nasprotnih si strank. Častito gospodo pri »Slovencu« pa v njihovem moralnem ogorčenjem prav nič ne moti dejstvo, da je pred kratkim izbruhnila stavka pri katoliškem tovarnarju K. Pollaku, katerega interese zastopa SLS. Ta stavka je seveda izbruhnila le vsled soglasnih interesov delavcev in pobožnega tovarnarja in pa zato, ker krščansko-social-

no prepričanje katoliških mož zabranjuje, da bi interesi stanov si kdaj resno nasprotovali. Ker se SLS zavzema, kakor »Slovenec« trdi, za vse stanove in za vse njihove upravičene zahteve, nastane le vprašanje, kako SLS zastopa v tem slučaju interese stavkujočega delavstva, obenem pa tudi interese svojega tovarnarja Pollaka. Jasno je namreč, ko bel dan, da, če so zahteve stavkujočega delavstva upravičene, mora biti ravnanje tovarnarja Pollaka, ki se brani ugoditi zahtevam delavstva, neopravičeno, in jasno je dalje, da SLS ne more nastopati v tem slučaju kot zastopnik stavkujočega delavstva in podjetnika, ampak k večjemu kot razsodnik!

»Slovenec« si hoče iz svoje zagate pomagati s sofistiko, v kateri je res pravi mojster. Skril se je za »Jugoslovansko Zajednico« in izza njenega hrta kriči v javnost, češ, pogledajte jih nemoralnežev, ki hočejo na skupni listi priti v občinski svet in zastopati vse stanove. Tu pa klerikalna gospoda vedoma in namenoma zamenjuje stvari, ki so pa povsem različne, zato jih na sledeče opozarjamo:

1. SLS je politična organizacija z enotnim programom, v katerem je začetno stališče stranke napram vsem vprašanjem javnega življenja, in z namenom v okvirju svojega programa zastopati in delovati v blagobit vseh stanov, kakor da bi med interesi posameznih stanov ne bilo nobenih bistvenih nasprotij. To pa je zastarelo patriarhalno stališče, ki se je v sedanjem demokratskem času preživelo.

2. Narodno-socialistična stranka je enotna organizacija enega samega razreda, to je organizacija delovnega ljudstva, s povsem skladnimi interesi, ki jih hoče zastopati dosledno in povsod. Zato pa ji ni treba uganjati nemoralne politike, kakor jo uganja SLS, ki mora varati delovno ljudstvo, ako hoče resno upoštevati interese veleposelnika ter podjetnika, in narobe.

3. »Jugoslovanska Zajednica« ni nobena stranka, marveč politična zveza, ki se jo ustvarila z čisto konkretnim ciljem in na podlagi konkretnega dogovorjenega delavnega načrta, ki obsega le to, na kar so se zjedinihi kompaci-centi kot stranke, ki zastopajo lastne sloje.

To pa v polni zavesti, da nasprotujoči si interesi zastopanih slojev pri dogovorjeni skupni akciji, pri izvrševanju dogovorjenega delavnega programa ne pridejo v poštev. V slučajih konflikta med interesi stanov pa nastopajo njih stranke kot njih odkriti reprezentanti, ne pa politična »zveza«, v takih slučajih ima tudi narodno-socialistična stranka povsem nevezane roke.

Na podlagi teh točk smo pripravili razgovorjati se s častitim »Slovencem«. V njegova razmotrivanja o skrivnostih »politične svete Trojice«, ki jo baje predstavlja SLS, pa se načeloma ne spuščamo, ker nas to sploh ne interesira.

Politične vesti.

»Jutrovec« v deliriju.

V smrtnem strahu se nahajajočo čitko okoli »Jutra« je večerašnji članek poslanca Antona Brandnerja tako pretresel, da se je v svoji zbeganosti brzojavno obrnila na predsednika demokratskega kluba Ljubo Davidoviča in zahtevala brzojavno pojasnilo glede njegovega razgovora s poslancom Brandnerjem o ljubljanskih občinskih volitvah. V svoji nedalekovidnosti si je

mislila, da bo Davidovič v tem kritičnem času dal zanj kako neugodno izjavo, ki bi jo mogli Pribičevići proti njemu izrabljati. Toda Ljuba Davidovič je preveč spreten politik, da bi se dal od mladincov speljati na leđ. To je v svojih izjavah v zadnjem času že večkrat pokazal. Posebno spreten pa je bil njegov odgovor, ki ga je baje dobilo večerašnje »Jutro« in od katerega se mladinci nadejajo, da se rešijo neizogibnega pogina. Že okoliščnosti same dovolj

pisal v času železničarske stavke o »slajnih plačah železničarjev«.

V pojasnilo tega zadržanja krščanskih socialcev hočemo podati stališče katoliške cerkve napram stavki, kakor ga je zavzela papeška stolica v svoji okrožnici o delavskem vprašanju leta 1891. Ta okrožnica nam bo pojasnila marsikaj, kar je bilo doslej na postopanju krščanskih socialnih organizacij skrivnostnega.

Papeška okrožnica namreč pravi: »Ne redko delavci skupno ostavijo delo, da bi s tem pritiskali na delodajalce, ako se delavcem zde zahteve pretežavne, čas za delo predolg, plačilo pa premajhno. To postopanje, ki je danes vedno pogostejše, ki se vedno bolj razširja, zahteva od javnega oblasti, da se postavi v bran; kajti to praznovanje ni v škodo samo delodajalcem in delavcem, v zelo občutljivo škodo je tudi kupčiji in obrtniji, sploh vsemu javnemu blagostanju; sploh je to, kakor skušnja uči, rado povod sili in nemir, ter krši mir v državi. S temi stavki se torej papeška stolica odločno postavlja proti stavki, ki jo ne samo teoretično zavrača, marveč celo zahteva od držav in oblasti, da jo s silo zatirajo. Ako pomislimo, da je stavka edino obrambno sredstvo delovnega ljudstva proti kapitalističnemu izkoriščeval-

jasno povedo, koliko je »Jutrovce« verjeti, stilizacija namišljene brzojavke pa je sumljiva.

Torej: Davidovič je govoril s poslancom Brandnerjem o ljubljanskih občinskih volitvah, kakor poroča »Jutro«, na potu jugoslov. parlamentarne delegacije v Prago. To je bilo torej takrat, ko je bil pakt med narodnimi socialisti in dr. Ravniharjevo skupino že sklenjen in je moral Davidovič tudi že vedeti za proglas Jugoslovanske zajednice. Gospod Brandner torej ni mogel Davidoviču pripovedovati, da se narodni socialisti šele nameravajo pri občinskih volitvah koalirati, ker je bil ta dogovor takrat že celi jugoslovanski javnosti znan. Najmanj pa je mogel poslanec Brandner pri tisti priliki govoriti o zvezi z demokratsko stranko, ker je bila takrat zveza z dr. Ravniharjevo skupino že sklenjena.

Kakor iz vsega sledi, se nahajajo »Jutrovec« res v hudih skripicah. Čitate-lji si lahko na podlagi te konstatacije ustvarijo lastno mnenje o celi stvari. Naši javnosti pa prepuščamo sodbo o tem, kdo uganja politične nepovršine ali »Jutrovci« ali pa poslanec Brandner.

Proti izrabljanju beguncev.

V popolnem razpadu se nahajajoča demokratska stranka mladincov se je poprijela zadnje bilke: nesrečnih beguncev, katerih se hoče posluževati v boju proti novim poštenim silam, ki hočejo napraviti konec nemoralnemu in koruptivnemu režimu, ki ga vzdržuje Pribičević-Zerjavova klika. »Begunec« iz Trnovega dr. Puc, ki pa med primorskimi begunci hoče igrati tudi vlogo primorskega begunca, si je nadel nalogo, da vse begunce pridobi za tisto stranko, katere nasprotuje sporazumu med Srbi in Hrvatini in katere hoče razdeliti Slovenijo v ljubljansko in mariborsko oblast, kar ni v interesu naše neosvobodjene domovine. Demokratsi so vedno bili begunci in še nedavno se je izkazalo, da so se v narodni skupščini zadovoljili z neko resolucijo, ne da bi vztrajali pri tem, da se odškodnina Primorcev in Korošcev uzakoni. Vsega dosedanjega trpljenja beguncev so krivi demokratsi, ki so bili vedno na vladni, a niso za begunce ničesar storili. Sedaj, ko stoji njihov režim neposredno pred padcem, ko ne morejo več pospešiti prihoda Hrvatov v Beograd, si hočejo s pomočjo beguncev utrditi svoje stališče. Oni hočejo, da begunci volijo tiste, ki jih bičajo. Odločno protestiramo proti vsakemu izrabljanju beguncev, kateri že vedo, koga imajo voliti. Ako je dr. Puc zadovoljen s sedanjim režimom, že ve zakaj. Mi z njim nismo zadovoljni. Končno priporočamo dr. Pucu, da na bodočih sestankih pojasni zadevo glede koroškega fonda. Dokler ta stvar ne bo razčiščena, ne more biti za begunce mesta v dem. stranki. Oni, ki so se okoristili na račun naše nacionalne stvari, begunci že iz protesta ne morejo oddati niti enega glasu.

Primorski in koroški begunci.

Klerikalci bodo poraženi tudi na deželi.

Iz dežele dobivamo vsak dan poročila, da povsod pazno sledijo borbi, ki se vrši v Ljubljani med napredno Jugoslovansko zajednico in nazadnjaško klerikalno stranko. Brezdvoma bo odločitev v Ljubljani hudo vplivala tudi na odločitev na deželi. To, kar so klerikalci v Beogradu pripovedovali, da so namreč vsi kmetje prišli v klerikalni tabor, je laž, ki služi klerikalcem samo v to svrhu, da bi lažje prišli na vladno, kjer so izvajali ravno takšen centralizem kot sedaj Pribičević. Res je, da so nekateri nezadovoljneži zapustili Samostojno kmetijsko stranko, toda odpadniki SKS niso šli h klerikalcem, ker jih dobro poznajo še iz časa njihove vladanja. Dečela se na novo orientira. Kakor v Ljubljani, bodo tudi

na deželi klerikalci razočarani. Ljudstvo je že do grla sito njihove demagoške politike. Ono ve, da jim gre samo za oblake, ne pa za koristi ubogega ljudstva. 3. december bo torej važen tudi za deželo.

»Naprej« in zagrebški kongres.

Ker najnovejši »Naprej« ponovno zanika trditve poslanca Brandnerja, da so pripisovali tudi socialni demokraci veliko važnost zagrebškemu kongresu, smo primorani opozoriti »Naprejevce«, da naj čitajo svoj lastni list, v katerem je njihov poslanec dr. Korun pisal o zagrebškem kongresu. Dr. Korun je takrat priznaval v polni meri veliko važnost tega kongresa, a postavil se je na stališče, da socialno demokratska stranka ne more sodelovati z buržoazijo. Torej socialni demokraci nečijo sodelovati pri akciji, ki je naperjena proti sedanjemu režimu, dasi priznavajo potrebo akcije v smislu zagrebške resolucije, pač pa so sodelovali v vladi z največjimi kapitalističnimi strankami in celo nekaj časa skupno z demokraci absolutistično vladali brez parlamenta. To smo hoteli pribiti.

Zakaj se borimo?

Na to nam je odgovoril nosilec demokratske JDS liste gospod Milan Vidmar, ki je strmečemu občinstvu razložil v 20 tih vrsticah N. L. vsa zamotana vprašanja naše mestne uprave. Pravi, da naši občinski problemi so v prvi vrsti gospodarskega značaja, da mora postati Ljubljana industrijsko in trgovsko središče naše države. Industrija in trgovina potrebujejo ureditev prometa, kolodvorov, carinarnice, delavstvo in uradništvo mora dobiti stanovanja, urediti je treba finance našega mesta, kar tudi najbolj premetenemu Ljubljančanu gotovo ni bilo znano. Gospod Vidmar je morda dober šahist, toda čisto gotovo je slab politik, ako se upa po vsem tem, kar je demokratska stranka v vseh zgoraj naznačenih točkah grešila proti Ljubljani, stresati po Ljubljani take vsakdanje resnice, ki jih že branjeveke za vodo ponavljajo. Gospod nosilec JDS liste menda ne ve, da je Jugoslovanska zajednica vse to že zdavnaj v svojem komentarnem programu povedala in najbrž tudi ne ve, da je ravno centralistični režim, ki ga drži JDS v Beogradu, uničil naš promet, da nam ta režim uničuje našo industrijo in trgovino in da je s svojimi večnimi šikanami občinskega sveta ljubljanskega zakrivil tudi slabo stanje mestnih financ. V teh razmerah govoriti o separiranju Ljubljane od države je bedarija, ki ne dela našemu šahovskemu mojestru nobene časti. Zato pa lahko rečemo, da bo gospod Vidmar, četudi je izvrsten šahist, dne 3. decembra svojo partijo sigurno izgubil, ker njegove »poteze« v Napredni Ljubljani razsodnemu ljubljanskemu voliču prav nič ne morejo imponirati.

Silajni shod JDS pri Lozarju.

»Jutro« ve poročati o »silajnem« shodu svoje stranke v Št. Jakobu pri Lozarju. Udeležnik shoda nam poroča, da je bilo navzočih vsega skupaj 64 ljudi. Med temi je bilo 19 prisrčev »Jugoslovanske zajednice«, ki so izvajanjem JDS govornikov ugovarjali. Bilo je tudi še 21 mož stalnega kadra JDS, ki ga je videti na vseh shodih JDS v Ljubljani. Ta kader ima namreč to nalogo, da skrbi za udeležbo slabobiskanih JDS shodov in da pri-trjuje JDSarskim govornikom ter žel-nim pivcem plačujejo vino. JDS kliče-mo: le krepko naprej po začrtani poti, da vas bo ljubljansko ljudstvo še pred 3. decembrom spoznalo! Živio shodi JDS!

Praprotnikov volilni fond za JDS.

Izvedli smo iz zanesljivega vira, da je dal znan Avgust Praprotnik, ki je

bil zaradi svojega poslovanja in zveze z mladino iz službe pri Jadranski banki odpuščen, dal JDS stranki za ljubljanske volitve 4.000.000 kron na razpolago. Ljubljanski volilci bodo v teh časih »7 kumarnih let« gotovo veseli Praprotnikove pomožne akcije, toda ostali bodo vkljub tem nemoralnim agitacijskim sredstvom toliko značajni in zavedni, da bodo dne 3. decembra pokazali pred (1) skrinjico »JDS« figo in (2) k (4) skrinjici Jugoslovanske zajednice, ki s takimi sredstvi ne deluje, ker si je napisala na svoj prapor poštenje, red in delo za blagor ljubljanskega prebivalstva. Komur to ne zadostuje, za tega glas se ne potegujemo.

Koruzni socialisti.

Dve socialdemokratski stranki imamo v Ljubljani, Bernotovo in Peričevo. Obe skupaj sta imeli zadnjič pet občinskih svetovalcev. Bernotova je pri vsej svoji konfuznosti bolj simpatična kot Peričeva, to pa predvsem za to, ker je začela v stranki čistiti s koruznimi socialisti, kakor jih je nekoč nazival Golouh, ki je sedaj presedlal menda sam med koruzne socialiste, ki se zbirajo za g. dr. Peričem. Gospod doktor Perič misli, da mora na vsak način postati župan ljubljanski. To so mu zagotovili klerikalci, zato gre z njimi čez drn in strn in izdaja socialistični program, kateri je bil vedno nasproten klerikalcem. Dan za dnevom vlada v de-ži tega med soc. dem. delavstvom večje nezadovoljstvo. Zvezo s klerikalci bi se niti v tem slučaju ne dalo dobro zagovarjati, ako bi se Gosarjeva skupina, takozv. krščanski socialisti odcepili od kapitalistov ala Polak, oz. od SLS, ker bi v jedru še vedno ostali nazadnjaški. Nikakor pa se ne da zagovarjati zveza z SLS, ki vodi vseh agrarno in kapitalistično politiko in vla-da v njej strogo protidelavski duh. Ni ga delavca, ki bi se mogel navduševati za tako zvezo, izvzemši koruzne socialiste. Razlika med koruznimi socialisti od prej in danes pa je samo ta, da so bili za časa Toneta v zvezi z demokraci, kateri so jih denarno podpirali, danes pa so v zvezi s klerikalci, od katerih dobivajo sredstva, v slučaju zmage pa županski stol. Živel koruzni socialisti!

Zahteve reške konstituante.

Dne 18. novembra je zborovala v Kraljevi reška konstituenta. Pri tej priliki se je obravnavala splošna situacija, ki je nastala vsled izpremembe vlade v Italiji. Z ozirom na to je reška konstituenta storila nastopne sklepe, ki obenem vsebujejo temeljne zahteve sedanjega legalne reške vlade. Konstituenta reške države jemlje z zadovoljstvom na znanje izjavo predsednika Mussolinija, da namerava brez pridržka izvršiti rapalsko pogodbo in sanmargeritski sporazum. Konstituenta poziva italijansko vlado, naj stori primerne korake, da se odpravijo nasilstva in zločini, ki se vrše na Reki nekaznovani, in ki jih je zakrivila pasivnost tamošnjih oblasti in pomanjkanje varnostne službe. Reška konstituenta se obrača na italijansko in jugoslovansko vlado, da v najkrajšem času vzpostavita na Reki normalne razmere, ki naj omogočijo povratak vlade na Reko in njeno mirno delovanje. Istočasno zahteva konstituenta, da se zaščiti osebna varnost in imuniteta njenih članov in njihovih družin, kakor tudi varnost beguncev, ki so se zatekli v inozemstvo. Konstituenta proglašja vse sklepe političnega ali administrativnega značaja, ki so se storili po 3. marcu 1922 za neveljavne. Ostro obsodja uradnike, ki so te protizakonite določbe izvrševali in s tem kršili svojo prisego. Končno izreka konstituenta vladi in načelniku Zanelli zaupanje in priznanje za dosedanje delo.

Mirovni pogoji zapadnih držav Turčiji.

Zavezniki so stavili Turčiji nastopne mirovne pogoje: 1. Brezpogojna svoboda morskih očin. Dardanele naj bodo tudi v vojnih časih proste za vojni ladje. Utrdbe ob morskih očinah se razderajo. 2. Kapitulacije se formalno odpravijo. V kapitulacijah Evrope zadržane predprijave ostanejo v veljavi. 3. Mezopotamija, Sirija in Palestina ohranijo dosedanje oblast. 4. Vse kesije, ki jih je Turčija storila tujim državljanom pred vojno, ostanejo v veljazi že zapadle. 5. Dodekanes se podredi ital. kontroli, dokler zavezniki ne zaključijo o končni pripadnosti tega otočja. 6. Turška vojska v Anatoliji se zniža. V Evropi sme vzdrževati samo dobrotoljce. 7. Zaščito krščanskih manjšin bo izvrševala medzavezniška kontrolna komisija. 8. Turčija odškoduje tuje državljane za škodo, ki jim je bila prizadeta tekomo vojne. 9. Turčija se odreka reparacijam za škodo, ki jo je storila Grčija v Mali Aziji. 10. Dogovor premirja v Mudaniji obdrži veljavo do ratifikacije mirovne pogodbe, Carigrad in nevtraln pas morskih očin obdrže zavezniki do ratifikacije mirovne pogodbe po zveznih parlamentih.

Katoliška cerkev in stavka.

Splošno je znano, da se takozvane krščansko-socialne organizacije, politične in strokovne, ki so zasnovane na temeljih katoliških načel, dosledno branijo stavk. Kjerkoli so krščansko-socialne organizacije v manjšini, tam se v slučaju delavske stavke zadržajo pasivno, kjer pa so v večini, tam zopet se postavljajo proti stavkam razredno zavlačevalno delavstva in po svojih političnih čimteljih mešetarijo za zbojšanje svojih plač. Ta taktika krščanskih socialistov je značilna poteza v vseh mezdnihi gibanjih delavstva, posebno pa v letu 1920, ko so krščansko-socialne organizacije, sveste si zaščite klerikalne vlade, očitno in odločno nastopile proti stavkam socialističnega delavstva v posameznih tovarnah, kakor tudi proti splošni železničarski stavki. Njih časopisje, na čelu mu »Slovenec« in »Večerni list« je divje napadalo stavkujoče delavstvo. Posebno železničarje, ki hočejo vleči samo mastne plače pa nič delati; zmerjalo jih je z najogabnejšimi psovskami, kakor tatovi, verižniki in podobnimi izrazi. »Slovenec« je

cem, je povsem jasno, da to stališče katoliške cerkve onemogočuje vsako resno socialistično gibanje razredno zavlačevalno delavstva, ker mu izbija iz rok edino obrambno orožje (stavko) proti kapitalističnemu izkoriščanju.

Cerkve se je s tem, da se je izrekla za nasilno postopanje oblasti proti stavkam postavila na stran brezvestnih kapitalističnih izkoriščevalcev in jih vzela v zaščito proti zatiranemu in izkoriščanemu delavstvu. Jasno je, da pod zaščito cerkve ne more nobeno delavsko gibanje uspevati in da od cerkve razredno zavlačevalno delavstvo ne more pričakovati nobene opore v svojem razrednem boju za uresničenje socialističnih idealov.

Iz tega pa jasno sledi tudi to, da je kako resno delavsko gibanje na katoliških načelih nemogoče. Zaraditega je smatrati takozvani krščanski socializem za povsem neresen pojav, da, treba ga je smatrati celo za načelnega nasprotnika vsakega pravega socialističnega gibanja. Saj papeška okrožnica sama pravi, da je treba snovati krščanske delavske organizacije proti socializmu in komunizmu. Krščanski socializem, katerega delovanje se mora gibati v strogo začrtanih mejah katoliških načel, je torej v svojem bistvu reakcija proti socializmu, reakcija, ki

se skriva pod krinko socializma. — Krščanski socializem je delavskemu gibanju tem nevarnejši, ker je zakrinkan z gesli krščanske dobrotelčnosti in ker s praktičnim delom karitativnosti skuša pridobivati nezavedne delavske množice. Kakor je krščanski socializem načelen nasprotnik stavke, tako tudi ne priznava razrednega stališča iz enostavnega razloga, ker ga cerkev zavrača. Zaraditega so krščanski socialci, kakor vidimo, povsod organizirani del v katoliških političnih organizacijah. Tako je v Italiji, tako je na Nemškem in tako je v vseh ostalih deželah, kjer obstojajo katoliške politične organizacije, v katerih imajo nadzorstvo in končno odločilno besedo cerkveni krogi, posebno škofje, ki imajo glasom papeške okrožnice nalogo, da uveljavijo v njih katoliška načela in naziranja papeške stolice v delavskih vprašanjih.

Iz vsega povedanega pa sledi, da velja proti krščanskemu socializmu izvajati načelno politični bojost s strani vseh resnično socialističnih strank. Vsako sodelovanje s krščanskimi socialisti, od katerega imajo korist v prvi vrsti le krščansko-socialne organizacije, je proti interesom razredno zavlačevalnega delavstva. To naj bi naše socialistične organizacije v bodoče bolj upoštevale, kakor so doslej

Gospodarstvo

— Izplačevanje življenjskih zavarovalnih polic dunajskih zavarovalnih društev. Usoda pri dunajskih zavarovalnicah zavarovanih glavnih prizadela je po preovratu zavarovancem v naši državi radi nizkega tečaja avstr. valute mnogo težkih skrbi. Tisoči zavarovancev so bili nimenja, da so njihovi dolgotrajni prihranki ogroženi. Največji del zavarovanih glavnih, katere so od leta 1919 zapadle v izplačilo, ostal je do danes neizplačan, ker se v tem pogledu na večkratnih mednarodnih razpravah ni moglo v zaščito zavarovancev dosedaj doseči nobenih pozitivnih uspehov. — V tem položaju nastala je sedaj razveseljiva sprememba, katere bode gotovo obradovala mnogoštevilne zavarovance. Kakor nam zavarovalna družba na življenje »Feniks« poroča, depomirala je ista celotne premijske rezerve za svoje zavarovance v kraljevini SHS brez vsake državne pripomoči v zakonito predpisanih vrednostnih papirjih jugoslovanske veljave. Jednako založila je zavarovalna družba na življenje »Feniks« premijske rezerve za vse one zavarovance v naši državi, katere posedujejo police naslednje navedenih zavarovalnih društev: Allianz, Atlas, Allgemeiner Beamtenverein, Gieseler, Janus, Universale, Wiener Statistische Versicherungs-Anstalt, vse na Dunaju in Erste Militärdienst-Versicherungsanstalt v Budimpešti. — Skupne premijske rezerve znašajo približno 20.000.000 jugoslovanskih kron. Vsled tega je v naši državi dvignjen sekvester nad imetkom zavarovalne družbe na življenje »Feniks«, ter se je njenim podružnicam v naši državi podelilo dovoljenje za sklepanje novih življenjskih zavarovanj. Vsi zavarovanci zgoraj navedenih zavarovalnih društev, katerih police so vsled smrtnih slučajev ali dospelosti medtem v izplačilo zapadle, pozivajo se tem potom, da se zgledajo pri ravnanju zavarovalne družbe na življenje »Feniks« v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje št. 1, oziroma pri njeni začasni poslovalnici v Zagrebu, Frankopanska ulica št. 2, kjer se jim bodo na temelju predloženih potrebnih dokumentov zapadle glavnice v celoti izplačale v jugoslovanskih kronah. Vsi drugi zavarovanci zgoraj navedenih društev, katerih police še niso dospеле, naj se istotako javijo pri omenjenih poslovalnicah na življenje »Feniks« v svrhu oznake na policah, da se jim bodo zavarovalne glavnice svoječasno v celoti izplačale v naši državi v jugoslovanskih kronah.

— Statistika o izvozu svinj. V svrhu pravilne presoje vprašanja izvoznih carin na svinje je naročilo finančno ministrstvo direkciji carin, da sestavi podatke o izvozu svinj. Po teh podatkih se je izvozilo v pretečenem letu: 212 tisoč 260 svinj, masti 1.234.905 kg, prekajenega mesa 827.260 kg. V prvi polovici letošnjega leta se je izvozilo 66 tisoč 312 živih svinj, masti 881.006 kg, izdelkov iz svinjskega mesa 727.224 kg. V juniju se je izvozilo 4371 svinj, ki so tehtale pod 50 kg. Svinj v teži nad 50 kg se je izvozilo junija 4603, julija 16.112, avgusta 21.985 komadov.

— Tečaj na novosadski produktni borzi dne 23. novembra. Pšenica bačka 400, sremska 405, ječmen bački 263, sremski 268, oves bački 260, sremski 265, koruza 325, moka št. 0 575, za kuhinjo 550, št. 6 500, pšenični otrobi 165, bačko zelje v glavah 135, bosanski orehi 500, čebula 340.

— Stavka rudarjev na Češkoslovaškem. V revirjih v okolici Mosta na Češkoslovaškem stavka preko 24.000 rudarjev. Izvršujejo se samo ona dela, ki so potrebna, da se vzdržijo rovi. V revirjih vlada popoln mir in red.

— Promet z premogom deloma prost. Ministrstvo za šume in rude je ukinilo vsako izdajanje odobrenj za nabavo premoga iz bosanskih rudnikov. Konzumentje se morajo odslej obračati neposredno na rudarski odsek v Sarajevu. Uprava rudnika »Vrdnik« sme sprejemati naročila konzumentov direktno. V Sloveniji bo odobrenja izdajal še nadalje oddelek za premog v Ljubljani. Do sedaj izdana dovolila veljajo samo kot prijava za maksimalno količino do 100 vagonov premoga.

— Obvezni polletni tečaj na državnih podkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. januarja 1923. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do 10. decembra 1922 prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko izpričevalo, 4. učno spričevalo, 5. ubožni list, 6. navedeno spričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci dobivajo redno državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje kot neobvezen predmet ogledovanje klavne živine in mesa. Prošnjo je kolekovati z 13 Din. Vsako prilogo pa z kolekom za 1 Din. Vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani, dne 21. novembra 1922.

Dnevne vesti.

— Ugotovitev. Na notico včerajšnje »Napredne (?) Ljubljane« izjavlja podpisana uprava, da »Jugoslavija« ne plačuje »Jadranski banki« niti vinarja niti za papir niti za tisk, pač pa plačuje svoje račune »Zvezni tiskarni« redno in točno. Uprava »Jugoslavije«.

— Iz zdravniških krogov. Za II. okr. zdravnik pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti s sedežem v Gornji Lendavi je imenovan dr. Albin Gregorec.

— Izpremembe na progi Jesenčice—Kranjska gora. Obratno ravnanje državnih železnih nas obvešča, da sta počenši z 8. novembrom ukinjena na progi Jesenčice—Kranjska gora mešana vlaka 931 in 932 in da vozita mesto teh mešana vlaka 931-a in 932-a. Med Kranjsko goro in Trbižem vozita vlaka 931 in 932 še nadalje. Vlak 932-a odhaja iz Jesenčic ob 9.35 in pride v Kranjsko goro ob 10.26. Vlak 931-a odhaja iz Kranjske gore ob 17.04 in prihaja na Jesenčice ob 17.53.

— Ponarejeni stodinarski bankovci. Te dni so prišli v Budimpešti na sled nekemu trgovcu, ki je s pomočjo večih drugih oseb ponarejeval 100 dinarske bankovce. Falsifikati so bili precej slabo narejeni. Policija je aretirala devet oseb, med temi dve ženski.

— Radiopostaja v Novem Sadu. V Novem Sadu bodo zgradili palačo za pošto in brzojav in pa radiopostajo. Material bo došel iz Nemčije na račun reparacij.

— Naš konzul v Marseille. Za našega konzula v Marseille je imenovan dosedanj konzul v Münchenu, dr. Velizar Ninčič.

— Jugoslovanska akademska menza v Grazu. V Grazu se nahaja okrog 600 jugoslovanskih dijakov, ki so prisiljeni študirati v inozemstvu. Toda nezgodna draginja, ki vlada v Avstriji, grozi onemogočiti vsled tega idealni mladini nadaljevanje študij. Zato so si ustanovili »Jugoslovansko menzo«. Brez vsakega kapitala ter uverjeni, da država ne more dati take podpore, ki bi zadostovala, se obračajo jugoslovanski akademiki v Grazu tem potem na vsa društva, rodoljube in prijatelje naše omladine za pomoč. S svojo moralno in materialno podporo boste dali poleta omladini, da vstopi pri začetem delu in vidno manifestira svojo ljubezen do omladine in njenih vzvišenih ciljev. — Prispevke sprejema tudi naše uredništvo ali pa direktno podružnica ljubljanske kreditne banke Maribor.

— Starejšinska zveza jug. ak. društva »Triglav« ima svoj letošnji redni občni zbor dne 9. decembra 1922 ob 20. uri v restavraciji Halvidl, Jurčičeva ulica Maribor, s sledečim dnevnim redom: 1. čitanje zapisnika zadnjega običnega zbora, 2. poročilo odbora, 3. sprememba pravil, 4. volitev nov. odbora in dveh revizorjev, 5. slučajnosti. Račun za to priobčilo izvolite poslati na naslov: Jakob Cimermann, profesor na gimnaziji v Mariboru.

— Bolezen bivšega italijanskega ministrskega predsednika. Bivšega ministrskega predsednika in ministra zunanjih poslov barona Sonnina je zadela kap. Sonmino je na smrtni postelji.

— Potop italijanske ladje. Italijanski parnik »Sara« je zadel ob drugo ladjo in se je potopil. Posadka se je rešila.

— Eksplozija v ameriškem rudniku. Iz Birminghama poročajo: Vsled eksplozije v rudniku je bilo 70 oseb ubitih in 60 ranjenih.

— Protest vnukinje Franca Jožefa. Kakor poroča »Korrespondenz Herzog« je bivša knežinja Windischgrätzova, vnukinja pokojnega cesarja Franca Jožefa ter hči in kot taka edina dedinja prestolonaslednika Rudolfa, protestirala proti objavi političnih pism njenega očeta, ki jih je izdal Julij Szeps, in je predlagala njihovo zaplenbo.

— Kaj se vse zgodi na svetu. V Sault St. Marie, Mich. v Ameriki je rodila 16letna Margaret Hill v bolnici dete, čegar oče pa je dekle sprva nikakor ni hotela izdati. Bivala je pri svojem dedu, starem Jožefu Bartonu, ki pa jo je za časa poroda prepeljal v bolnico. Mlada mati je imenovala nekoga svojega bratranca kot otrokovega očeta, katerega imena pa se ni mogla več spominjati. Pretekli teden pa je prišla na policijo, kjer je izpovedala, da jo je zapeljal njen stari oče. Jožef Barton, bogat farmer, ki gre na 70. leto, trdovratno taji to očetovstvo, toda vkljub temu so ga vtaknili v luknjo. Vsa zadeva bo seveda prišla pred sodišče, kjer se bo imel prilož zagovarjati Barton kot oče in kot pradedek.

— Predzna roparska druhal. V Kosmajskem srezu v Srbiji je pred par dnevi vdrla tolpa neznanih roparjev v stanovanje kmeta Milana Bogdanovića v Lisovcu. Tolovaji so najprej zvezali vse hišne prebivalce, nato pa pokradli vse kar je imelo kolikaj vrednosti. Pri odhodu so vzeli s seboj tudi hišno gospodinjstvo ter jo zunaj vasi ustrelili. Za divjaki ni doslej še nikakega sledu.

— Svojeaga moža ukradla. V Travniku je Marija Jurić ukradla svojemu možu 50.000 kron vredne uhane in 10.000 kron denarja. Po tatvini je pobegnila neznanu kam.

— Voz in konja je poimil izpred Verbičeve gostilne na Logu Tomaž Tavčar iz Sp. Šiške. Z ukradenim blagom se je peljal na Vrhniko. Tam pa so ga zalotili orožniki in ga vtaknili v luknjo.

— Razne tatvine. V Predvoru je bilo Antonu Brolihu ukradeno 5400 kron vredno kolo. Mariji Gabrovšek s Petkovca pri Rovtavi je bilo pokradeno za več tisoč kron obleke. — Alojziju Gontarju iz Vodice so neznan tatovi pokradli obleke v vrednosti 2000 do 3000 kron.

— Izgon. Ludvik Orum, rojen leta 1893 v Idriji in tja pristojen je po prestatni 6letni teži je izgnan iz Jugoslavije za dobo 5 let.

— Ženo je prodal. Josip Adalci iz Darče je prodal svojo ženo nekemu gostilničarju — za dve vreči krompirja. Ko je žena za ta »kšeft« zvedela, se je nad svojim »dedcem« tako razjezila, da mu je namešala v juho strupa. Mož pa je že pri prvih požirkih čutil, da je juha zastrupljena in je ženo ovdil. — Prodana žena je bila sedaj radi poskušenege umora obsojena pred sodiščem v Baji na 6 mesecev zapora.

— Radi nezvestobe je ustrelil 22 letni Živko Ivković 20letno Milico Marković v Zavoju. Morilec je po storjenem zločinu pobegnil.

— Korenit samomorilec. V Krnjsi si je 26letni Mitar Dimitrovič prerezal žile ter se je, da bi preje ušel iz te solzne doline, povrh tega še ustrelil.

— Visoka starost. Te dni je umrla v Kostanjevici gospa Elizabeta Gatsch, rojena Sever, v visoki starosti 90 let.

— Grožnja malega brata. »Ljuba Angela! Ako se v osmih dneh ne vrneš, bom povedal vsem tvojim prijateljem tvojo pravo starost!«

— Invalid, pošten in vreden isče službo kot sluga pri kakem večjem podjetju v mestu ali na deželi. Ponudbe pod »Invalid« na uredništvo tega lista.

Shodi „Jugoslovanske zajednice“.

V SOBOTO, DNE 25. NOVEMBRA:

Ob 8. uri zvečer za dvorski okraj v gostilni »pri Ruparju« na Tržaški cesti.

Ob 8. uri zvečer za šentjakobski okraj v gostilni »pri Lozarju« v Rožni ulici.

Ob 8. uri zvečer za šentpeterski okraj v gostilni »Pua« na Vidovdanski cesti.

Ob 8. uri zvečer za trnovski okraj v gostilni »pri Sokliču«, Pred konjušnico.

V NEDELJO, DNE 26. NOVEMBRA:

Ob pol 11. uri dopoldne za šentjakobski okraj v gostilni »pri Češnovarju« na Dolenjski cesti.

VOLILCI, VSI NA SHODE!

Ljubljana.

— Razpis Dragotin Žagarjeve ustanove. Mestni magistrat razpisuje Žagarjevo ustanovo. Razpis je nabit na deski na mestnem magistratu.

— Koroščem. Udruženje koroških Slovencev priredi prihodnje tri sobote, t. j. od 25. t. m. dalje vsako soboto predavanje v salonu gostilne »Mrak« Rimska cesta. V soboto dne 25. t. m. bo predaval g. dr. Ložar o slovenski zgodovini, dne 2. decembra dr. Arnež Vzroke našega poraza na Koroškem, dne 9. decembra pa g. dr. Gavazzi univerzitetni profesor Gospodarske razmere v Sloveniji. Korošci ter prijatelji Korošcev pridite v obilnem številu. Vstopnina prosta.

— Gremij trgovcev v Ljubljani vabi vse svoje člane manufakturne, modne in konfekcijske stroke na razpravo o novi uvozni carinski tarifi, ki se bo vršila v soboto, dne 25. t. m. ob 7. uri zvečer v gremijalni pisarni. — Načelnikov namestnik.

— Imenovan je Franjo Sič, suplent na trgovski akademiji v Ljubljani, za profesorja istotam.

— Umrla je v Trnovski ulici št. 13, po daljšem bolehanju soproga posestnika in trgovca gospa Marija Kranjc. Pogreb se vrši jutri popoldne ob polu 4. uri. Naj počiva v miru!

— Za zimsko mesec preskrbljen bo sluga Trgovskega in bolniškega podpornega društva France Kotušek, ker je pristojbine inšeratorov, v znesku 13.000 kron, katere je kasiral, obdržal zase in ves denar »zabunkal«. Obsojen je na 4 mesece težke ječe.

— Poželjenje mesa je zadobil neki neznan vagabund, zato je dne 19. t. m. ukradel na Galjevi izpred hiše štev. 5 mlado srno, vredno 5 do 600 kron. Srna je stara okrog 6 mesecev in je imela okrog vratu kraguljke.

— Nagla smrt. Na dvorišču Keršičeve gostilne je dne 21. t. m. umrl bešček Pavel Lampelj. Zadel ga je kap.

— Če je človek predobro. Zidarski pekar Ivan Oblak je posodil nekemu znanцу kolo, katero je znanec obljubil čez par ur vrniti. Toda minil je dan,

dva, tri, a znanca s kolesom ni bilo več nazaj. Kolo je vredno 8000 kron.

— Kino Tivoli. Samo še do nedelje 26. t. m. »Atlas« I. del. Od 27. do 29. t. m. »Atlas« II. del. Velikanska pustolovna senzacija v 10. dejanjih. Senzacija nad senzacijo. Prednaznanilo 30. novembra do 3. decembra. Nad vse priljubljen komik Maks Linder v 5. dejanjih burke: »7 let nesreče«. Salve smeha!

Maribor.

Denar je pozabil doma neki Franc, ko je šel v gostilno, kjer je »ferkljkal« toliko časa, da je pozabil, kako se piše. Ko pa je bilo treba plačati — ni bilo denarja. Na zahtevo gostilničarja je vzela policija brezenarnega pivca kot zastavo za neplačano vsoto s seboj.

Cez Jugoslavijo je zahajal neki umirovljen skladiščnik, ko si ga je malo preveč naložil. Obdarovan je z 14-dnevni m zapornim.

Društvo stanovanjskih najemnikov se ustanovi v kratkem v Mariboru. Pravila so že potrjena.

Celje.

Mestno gledališče v Celju. V sredo dne 29. novembra ob polu 20. uri gostuje v našem mestnem gledališču osebje mariborskega narodnega gledališča v Gogoljevem »Revizor«. Predstava se vrši ob polu 20. uri.

Koncert »Kola jugoslovanskih sester v Celju« se vrši danes v soboto ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Spored je obširen in raznovrsten. Cel čisti dobiček je namenjen Miklavževi obdaritvi revnih otrok in je vsled tega želeli obilne udeležbe.

Običajni Andrejev sejem se vrši v četrtek, dne 30. novembra v Celju.

Dražba obleke in obuvice se vrši v celjski javni bolnici dne 30. novembra ob 8. uri zjutraj.

Opustitev ceste. Po novem regulacijskem načrtu Dolgega polja se opusti cesta v Dichlovem dvorcu. V nadomestitev te ceste se otvori nova pot v smeri višine mestnega mlina.

Na ljudskem vsučilišču bo v ponedeljek 27. t. m. nadaljeval svoje zanimivo predavanje »o razmerju središčevskih Srbov do katoliške cerkve« gospod vladni svetnik Emil Lilek. Ker je bilo že njegovo prvo tozadevno predavanje minuli ponedeljek zelo zanimivo, je tudi za ponedeljek želeli obilne udeležbe. Pripust imajo vsi odrasli.

Požarna bramba v Gaberju priredi v nedeljo skupno vajo okoliških gasilnih društev, po isti pa ljudsko veselico v prostorih gostilne Pristovšek v Spodnji Hudi ulici.

Gledališče in glasba.

Opera. Na četrtkovni predstavi Jančkove »Jenufe« se je zopet izredno odlikovala ga. Vilma de Thierry-Kavčnikova v težki in naporni vlogi cerkvenice. Nje muzikalna inteligenca, obsežen in poln glas ter vseskozi preštudirana igra so pomagali do ustvaritve umetniške kreacije, s katero bi moral biti sam avtor popolnoma zadovoljen. Lahko trdimo, da praška interpretacija cerkvenice ob premijeri »Jenufe« leta 1916 zdaleka ni dosegla vrlin g. Thierryjeve. — V poročilu o prvi predstavi »Jenufe« na našem odru, smo pozabili omeniti našo domačo pevko gđ. Stillegojevo, ki je začela letos nastopati v operi. Vlogo stare Burjevke pevsko zadovoljuje. Zdi se nam pa, da ti mladi pevki stare vloge ne pristojajo posebno. Morda bi razvila svoje zmožnosti lepše v mladostnejših vlogah. — Opero »Jenufo« pojo in igrajo tudi pri repizah častno, kar svojčas pri obnovitvah novoprizorjenih oper žal ni bila navada. Posebno orkester obvlada svoj ne lahki part s potrebno ambicijo in se zelo vestno trudi za točno izvedbo, kar ni nemala zasluga ognjevitiga kapelnika g. Matačiča, ki dirigira delo z globokim umevanjem in veliko skrbnostjo. Zbor je ta večer parkrat zdrčal iz tira, pa zaslužil drugače za petje in posebej še za živahno igro pravtako pohvalo, da izvajajo »Jenufo« z ljubeznijo in spoštovanjem, ki ga tudi povsem zasluži. — Občinstvu se je opera prikupila, morda več zaradi svoje dramatične efektne vsebine, kot zaradi glasbe. Ker »Jenufo« je treba poslušati večkrat (celo glasbeniku, kaj šele lajku!), da more pronikniti do bogastva glasbenih lepote gosto naznane partiture. Vsekakor je uprizaritev »Jenufe« na našem odru dosedaj največji in najuspešnejši umetniški dogodek v letošnji operni sezoni, ki obenem dokazuje resno stremenje vodstva po uprizarjanju glasbenovrednih del, pa tudi priča o dovoljnih zmožnostih, vestnosti in nemalen trudu vsega opernega personala. Vsaka opera »Jenufe« ne zmore.

Marijonetno gledališče v Mestnem domu igra v nedeljo 26. t. m. ob 15. in 18. uri literarno znamenito igro za lutke »Doktor Faust«. Predprodaja vstopnic se vrši pri blagajni marijonetnega gledališča v Mestnem domu v soboto od 15. do 17. ure in nedeljo od 10. do 12. ure.

Iz pisarne šentjakobskega gledališkega odra. V soboto, 25. in v nedeljo 26. novembra se igra prvič v Ljubljani patrijotična dr. Lahova zgodovinska igra v treh dejanjih: »Noč na Himeljniku«. Vrlo zanimivo dejanje se vrši v časih francoske okupacije na Dolenjskem v gradu Himeljniku pri Novem mestu. »Noč na Himeljniku« je žela predlaskem na mariborskem gledališču zbog svojega velikega patrijotizma veliko priznanje in bo gotovo ugajala tudi v Ljubljani. Zasedena je z najboljšimi močmi. Čisti dobiček gre v korist »Gospodarskega Zvona«. Predprodaja vstopnic od četrtega dalje v kavarni Zalaznik.

Književnost in umetnost.

»Mala Pesmarica« se je v pevskih krogih tako priljubila, da so nekatere številke popolnoma razprodane in bo treba oskrbeti ponatis. Izšla je trinašta številka, ki prinaša staro, popolnoma pozabljeno, pa res lepo »Podokni« Avgusta Lebana. Zbori in kvarteti je bodo gotovo veselili. Naročite v Zvezni knjižarni v Ljubljani, Marijin trg 8.

Josip Pavčič: Narodna nagrobna za moški zbor. Borno število lahkih nagrobnic je pomnožil skladatelj Pavčič z narodno pesmijo »Spomladi vse se veseli«, katero je odel v žalne turobene akorde in je primerna za petje pri pogrebi. Tiskana partitura stane 1 Din in jo prodaja Zvezna knjižarna v Ljubljani. Vsako pomnoževanje (litografiranje glasov) je prepovedano.

Društvene vesti.

Redni občni zbor »Društva slovenskih leposlovcev« se bo vršil dne 18. decembra t. l. ob 5. uri zvečer v posvetovalnici »Slovenske Matice«. K množestvilni udeležbi vabi odbor.

Udruženje jugoslovanske omladine iz Italije, srednješolska podružnica v Ljubljani, vabi vse svoje člane in članice na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, 26. t. m. ob 10. uri zjutraj v Dijaškem Domu (arena Narodnega doma). Dijaki Primorci, pridite vsi! — Odbor.

Kurz zgodovine umetnosti. Umetnostno zgodovinsko društvo priredi v zimskih mesecih ciklus predavanj iz zgodovine umetnosti. Ciklus bo obsegal poleg glavnih faz razvoja svetovne umetnosti, zaključni temi o umetnosti na Slovenskem in o modernih umetniških stremiljenjih. Pogojni udeležba in natančen program se objavi prihodnji teden.

Društvo »Soča« vabi svoje člane in prijatelje na predavanje, ki se vrši v soboto, dne 25. t. m. v salonu »pri Levu«. Predava tajnik »Trgovske in obrtno-zbornice« gospod Ivan Mohorič o temi: »Gospodarske razmere v Sloveniji«. Začetek ob osmih in pol. Vstop prost.

»Brastivo«. Vabimo vse člane, ki se nameravajo jutri vdeležiti zborovanja in manifestacije v Trbovljah, da danes zvečer sigurno pridejo na sestanek pri Zlatorogu, kjer dobe izkaznice za zlatano vožnjo. — Odbor.

Sport in turistika.

S. K. Primorje rez. : S. K. Svoboda Ljubljana. V nedeljo, dne 26. t. m. igra rezerva Primorja prijateljsko nogometno tekmo z Ljubljansko Svobodo. Ker se je Svoboda v zadnjem času precej ojačila, bode boj zanimiv. Predtekmo, ki bode tudi zanimiva, igra hazena (rokomet) Primorja proti Svobodi Moste. Začetek predtekme ob pol 14. uri, tekme ob pol 15. uri. Obe tekni se igrata na igrišču S. K. Primorja ob Dunajski cesti.

E. Adamič:

16 jugoslovanskih narodnih pesmi II. del (mešani zbori) Je izšel in se dobiva v Zvezni knjižarni, Ljubljana Marijin trg 8. Cena Din 12[—].

Prodaja po

znatno nižanih cenah: zimsko perilo, pletene jopice, rokevice, nogavice itd.

A. Šinković nasl. R. SOSS

LJUBLJANA, Mestni trg št. 10.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

»Ne, ne, vaša milost, jaz govorim čisto resnico. Ljubki otrok se imenuje Mary Jenkins in stanuje v Nelsonovi ulici. Zadovoljni boste, vaša milost, na mojo častno besedo.«

Baron je napravil nejevoljno gesto.

»No, ker bo najbrže preteklo vseeno nekaj časa, predno spravim Elen Morrisevo zopet v svojo oblast, mi pripeljte to drugo dekle. Toda nikar me ne potegnite zopet za nos, Cliford, ker v teh stvarih ne razumem nobene šale!«

»Še danes jo obiščem!« je zatrjeval Cliford, ki je bil vesel, da se je vse tako srečno izteklo. »Vaša milost se bo začudila, ker Mary Jenkins je skoro tako krasna, kakor Elen Morriseva. Rjava glavica s temnimi, nekoliko melanholičnimi očmi.«

»Ne klepetajte toliko, temveč pripeljte jo rajše! In sedaj glejte, da izginete, ker drugače me zna zopet popasti besnost in potem storim morda kaj, česar mi bo pozneje žal.«

Cliford ni čakal, da bi baron ponovil svoj nasvet, temveč je zginil po bliskovito, tako da je njegova naglica zbudila celo pri besnem baronu lahek nasmeh.

Potrt je stopil stari lopov na električno železnico, s katero se je pripeljal v bližino Nelsonove ulice.

»No, danes ne odneham preje, dokler ne privoli Mary Jenkinsova v vse, kar hočem od nje. Bada mora biti itak na vrhuncu — kar vesel bodi Cliford, krasno dekle ti je gotovo.«

Zopet se je s težavo plazil stari lopov po trilih stopnicah. Ko je prišel pred sobo, v kateri je prebivala še pred nekaj dnevi Mary Jenkins, je potrkal na vrata. Toda nobenega odgovora ni dobil in nikdo mu ni odprl vrat.

»Ali mar Mary ni doma? Saj vendar ni mogla pustiti bolnice same!«

In zopet je potrkal na vrata, sedaj tako silno, da so se odprla različna sosedna vrata.

»H komu hoče gospod?« je vprašala z hreščečim glasom neka ženska.

»Ali veste morda, kje da se nahaja Mary Jenkinsova?«

»Ta —?« je prezirljivo dejala ženska. »Ta je postala nankrat gosposka dama in se je preselila drugam. Zadnjič zvečer jo je obiskal neki elegantno napravljen gospod — in ostalo si lahko sami mislite. Saj poznamo taka krepostna dekleta...«

Vrata so se zopet zaprla in Cliford je ostal sam na hodniku. Bil je ves iz sebe. Torej ga je prehitel nekdo drugi. Za vrata, ali naj mu uide še ta tolažba za barona iz rok? Sklenil je, da obišče Mary kljub vsemu v njenem novem stanovanju.

Hitro je vprašal vratarja, kam da se je preselila Mary in ta mu je pokazal neko hišo v bližini. Tamkaj je zvedel, da stane gospodična Jenkinsova v drugem nadstropju, kjer si je najela majhno stanovanje.

Brž je bil starih pred vrati. Iz stanovanja je stopilo ravno nekaj mož, ki so očividno prinesli nekaj pohištva. Cliford je vsaj videl, da poskuša Mary, ki je preslišala njegov prihod, ključke k posameznim predalom.

Ko je zaslišala njegov glas, se je deklica hitro obrnila. Mirno je stopila proti njemu in ga hladno vprašala:

»Česa želite?«

»Že vidim, da se vas je usmilil nekdo drugi. Najbrže je plačal bolje, kakor pa moj gosposki prijatelj, kaj? —«

»Nobene besede več! Sicer mi je res nek plemenit mož dal sredstva, da si pomagam iz bede, toda zahteval ni ničesar od mene, kar bi me spravilo v obup, kot vaše zahteve.«

»Samo kdo bo to verjel?« je zaničljivo dejal Cliford.

Mary je odprla neko škrinjo, vzela iz nje torbico in jo dala Clifordu.

»Tukaj imate nazaj, kar je vašega. Manjka samo en ovitek in papir, katerega vrednost sem nadomestila. Že je bilo napisano pismo, s katerim sem prodala svojo čast, toda v zadnjem trenutku je prišel plemeniti pomagalec.«

»Plemeniti pomagalec!« se je zaničljivo smejal Cliford. »Jaz poznam te plemenite moške!«

Mary je molčala, dasi je zardela od jeze in sramu. Hitro je predala Clifordu zapečateno pismo.

»Kaj je to?« je vprašal ta.

»Namenjeno je vam! — Izročil mi je to pismo za vas moj rešilec, ki je dejal, da vas dobro pozna in da naj vam izročim to pismo. — Toda sedaj uporabim svojo pravico. Z vami nimam ničesar več govoriti. Zapustite takoj moje stanovanje!«

Ukazovalno mu je pokazala vrata. Nikdar se ni zdela Clifordu tako lepa, kot v tem trenutku.

»Vi boste svoje dejanje še obžalovali!« je dejal in besen zapustil sobo.

Zunaj na hodniku je odprl pismo.

»Od mojega znanca — hm, čudno —. Gotovo je kdo zapazil moje obiske pri Mary in me sedaj prihitel. Sedaj se mi hoče najbrže še rogati. No berimo, kaj da pravi.«

Bilo je dobro, da je bil Cliford naslonjen na hodnikovo ograjo, ker sicer bi se od strahu gotovo sesedel. Mrtvaško bled, trepetajoč po vsem telesu je strmel na listič v svoji roki, katerega vsebina ga je tako strašno prestrašila.

Pismo je glasilo:

Lopovu Clifordu!

Varujte se me! — To dekle stoji v mojem varstvu!

Jak.

V pristanišču »Terrorja«.

Krmar Tom se je nastanil v mali hišici v Pobrežni ulici št. 19, kjer se je nahajala podmornica. Pošteni pomorščak je bil na konju. Se nikdar ni tako dobro jedel, kot sedaj in tudi vino, katerega je dobival, je bilo neprekosljivo.

Tako je ležal Tom na divanu v svoji sobi, medtem ko je sleguga pospravljaj z mize ostanke večerje.

»Da se dolgočasim, tega bi ravno ne mogel reči, toda proketo rad bi vedel, kdo da je moj novi kapitan, kapitan »Terrorja«. Hahaha, tako ladjo se lahko zaman išče na vseh morjih.«

Služabnik je zapustil sobo.

»Pripraven fant, to se mu mora pustiti. Razume svoj posel kot najbolj izvežbanji ladijski natak. Toda škoda je, da se ne zateče semkaj kako tako lepo dekle, kot sem jo videl doli v kapitanovi sobi. No, sedaj bi me morala slišati moja Kata — takoj bi mi izpraskala oči.«

Z zadovoljstvom je spuščal iz svoje pipice oblačke dima proti stropu.

»A vendar je vražje čedno dekle. Ta stas, te polne roke, nežni, ljubeznivi obrazek — mislim, da je kapitanova ljubica. Sicer pa spada k njemu. To je par, kot ga še nisem videl v svojem življenju.«

V tem trenutku je potrkal na vrata in stopil v sobo sluga, ki je javil:

»Gospod kapitan čaka na vas.«

Tom je takoj skočil z divana in dejal: »Že grem!«

Sluga je takoj zginil, Tom pa si je posadil na glavo svojo mornarsko pokrivalo in z velikimi koraki odšel po stopnicah.

»Najbrže bom prvokrat krmaril »Terrorja«,« si je mislil. »Res radoveden sem, kako se bom spoznal na železno stvar. No nekako bo že šlo.«

Kapitan je že čakal nanj v veži. Prijazno ga je vprašal:

»No, ali ste se že vživeli v svojemu novemu domu?«

»Hvala, gospod kapitan, izborni!« je odgovoril Tom.

»Tako življenje se človeku že lahko dopade.«

»Pojdimo! Peljali se bomo s »Terrorjem« po reki, da spoznate svojo novo ladjo. Videli boste, kako lepo se da voziti pod vodo.«

Medtem ko je to dejal, je tajinstveni mož že odprl vrata, ki so vodila v podzemeljsko pristanišče. Nekaj trenutkov pozneje sta že stala oba poleg podmornice. Kakor prvokrat sta vstopila vanjo in se podala k krmilu. Tod je s svojega mesta lahko pregledal vodno površino.

»Tako krmar, sedaj pritisnite na ta-le gumb, nakar se bo ladija pogreznila v primerno globino. Potem lahko pričnemo vožnjo.«

Tom je ubogal. Zaslišalo se je čudno šumenje in takoj se je ladija pogreznila v Themso. Začuden je videl krmar, kako se je pričela na povelje brzo premikati pod vodo in kako je bila vsa pot razsvetljena.

Kapitan je stal poleg Toma.

»Sedaj smo v Themsi. Sedaj držite ladjo na sredi Themsi. Kakega trčenja se vam ni bati, ker plovemo pod ladjami.«

Tom se je hitro znašel pri svojem novem poslu in uporabljal je krmilo tako spretno, da je kapitan parkrat zadovoljno priklimal.

»Že vidim, da vam lahko mirnega srca zaupam vodstvo svoje ladje,« je dejal čez kake pol ure. »Sedaj obrnemo. Držite se tesno desnega brega reke in zagledali boste rdečo luč, ki označuje mesto, kjer je vhod v naše pristanišče.«

Tom je sledil navodilom in po nadaljni poluri se je prikazala v vodi rdeča luč. Takoj nato se je ladija ustavila in se s Tomu že znanim šumenjem dvignala na površino.

»To je pa res ladija, nad katero ima človek lahko svoje veselje,« je radosten dejal Tom. »Z njo se lahko peljemo skozi vsa morja, zanjo ni nikakih ovir!«

»Nobenih!« je dejal tajinstveni mož. »Z njo se pride povsod, celo tjakaj, kjer najmanj pričakujejo takšen obisk.«

Tom se je ozrl na svojega novega gospodarja, toda ta se je že obrnil in odšel po stopnicah venkaj.

»V prihodnjih dneh nastopimo daljšo vožnjo,« je dejal Tomu, ki mu je sledil. »Do takrat se pa dobro imejte!«

»Hvala lepa, gospod kapitan. Lahko noč!«

Zadovoljen je Tom odšel po ozkih stopnicah, ki so vodile v njegovo sobo. Kapitan je trenotek gledal za njim in mrmral:

»Zelo dober, porabljen pomorščak, na katerega se lahko zanesem.«

Nato je odprl vrata k svojim dragoceno opravljenim sobam in je vstopil.

Njegove oči so gorele sedaj v naravnost demonskem ognju. Sedaj so prišle ure njegove strasti, v katerih je pozabil na vse, celo na Elen, ljubeznivo svoje dekle. Sedaj je bil samo še tajinstveni mož, pred čegar voljo se je moralo vse ukloniti.

(Dalje prihodnjič.)

MALI OGLASI

PRODAJA:

KITARA, dobro ohranjena, se prodaja. Naslov v upravi lista.

ZAGA z mlino in pol ora posredstva v gozdnem kraju K 1.600.000.

Posredstvo, 35 orolov veliko, obstoječe iz 18 orolov

travnikov, 2 orala vinograde, 6 orolov gozda, ostalo njive K 2.600.000, kakor druga posredstva od 3 do 150 orolov pri Mariboru.

Gostilna pri Mariboru z 2 orala zemljišča.

Vila, po kupu 4 sobe proste. Stanovanjske in trgovske hiše, med temi hiša 8 sob po kupu prosto.

REALITETNA PISARNA ZAGORSKI, Maribor, Barvarska ulica 3. 864

MOBILJE od danes naprej do ponedeljka, v novi hiši,

Koritkova ulica, poleg gostilne Pavšek, Martinova c. in sicer: 10 posteli s peresnimi madraci, 10 visokih omar za perilo, 10 ponočnih omaric, 6 miz, velikih in malih, 4 stolčki za kuhinje in ena kredenca. 850

EN VAGON finih, suhih, mehkih drv. Cena po dogovoru. Ponudbe pod poštno ležalce »Mehka drva«, Ribnica, Dolenjsko. 863

OPEKARNO v bližini kolo-dvora Mokronog, Naslov pri upravi lista. 854

MALO POSESTVO tekmo 3 mesecev. Naslov pri upravi lista. 852

DVA VAGONA lepih jabolč po ugodni ceni. Naslov v upravi lista. 861

SLUŽBE:

KROJAŠKI POMOČNIK se takoj sprejme za malo in veliko delo. Anton Medvedšek, krojač, Loke 20, Trbovlje. 855

KOT SKLADIŠČNIK ali v pisarno želim vstopiti v več-

je podjetje v Ljubljani s l. Jan. 1923. Star 27 let, zmog. za knjigovodstvo, stroje-pisja, slov., nemškega in srbohrv. jezika ter cirilice. Ponudbe do 1. dec. pod: »Zanesljiv 1923.« na Upravo lista. 858

RAZNO:

KDO BI POSODIL mlade-mu podjetniku obrtniku kron 30.000 za pol eta proti dobri obresti. Naslov v upravi lista. 865

ČRKOSTAVEC, suliden in mlren, išče za takoj stano-

vanje z event. prehrano. Cen. osebn. ponudbe na g. Wolf, Zvezna tiskarna, Volfova ul. 1. (od 8-11 ure). 862

5% plača solidno podjetje za posojilo od Din 100.000 na eno leto. Garancija prvovrstna. Ponudbe na upravo pod »prvovrstno«. 859

KOMPLETNO TVORNIČO SODAVOVE iščemo z navedbo anarata trdke, količino velikih in malih steklenic, kakor tudi količino navedbo cene. Cenjene no-

nudbe na Zadrugo gostinčarjev, kavarnarjev in krm-marjev, Sisk. 860

Lepi trgovski lokali s st. ladišči

takoj na razpolago kupcu dvonadstropne hiše s staro, dobro vpeljano trgovino v sredini mesta Ljubljane na zelo prometni točki. Ponudbe pod »Zmerna cena« na an. zav. Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna 5.

Gradbene podjetje Ing. Dukić & drug Ljubljana, Dobrota ul. 20

se priporoča za vse v to stroko spada joča dela.

Alojzij Lenček
stavbeni in galanterijski klepar
Ljubljana
:- Sv. Petra cesta 29 :-
se priporoča za vsa v njegovo stroko spadajoča dela in popravila.
Solidna postrežba! Zmerne cene!

Potrdilo.
Potrjujem, da gospa Učakar Avgusta, babica v Hrastniku ni nič zakrivila pri porodu gospe Zofke Logar. Ona je delala, kakor mora delati babica. Bolezen gospe Logarjeve ima popolnoma drug vzrok, kar so dognali tudi zdravniki v bolnici.
Hrastnik, 20. novembra 1922.
Dr. Kumar
okrožni zdravnik.

Priporoča se
črkoslikarska in plesarska delavnica
Brata EBERL
Ljubljana, Igriška ulica št. 6.

Trgovci v Ljubljani z dobro izdajo trgovino na eni najbolj prometnih ulic, želi dobiti
posojilo
v znesku 200.000 K od privatne osebe proti primerne-mu obrestovanju v mesečnih obrokih. Cenj. ponudbe pod šifro »Točno odplačevanje« na Aloma Comp., anonimna družba z o. z., Ljubljana, Kongresni trg št. 3/L

Zdrave, na zraku sušene štajerske
orehe
nudi po najnižji ceni
M. UREK, trgovina z mešanim blagom
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7.

Najstarejša špedicijska tvrdka v Sloveniji
R. RANZINGER
Ljubljana špedicijska pisarna Jesenice
Podjetje za prevažanje blaga južno železnice. Brzovozni in tovrni nabiralni promet iz Avstrije in v Avstrijo. Zavarovanje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.
Brzjavni: Ranzinger.
Interurban telefon 60.

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD
v LJUBLJANI
registr. zadruga z omejeno zavezo, Marjin trg 8 ob Ljubljanci.
Podružnica v MURSKI SOBOTI
obrestuje hranilne vloge na knjižice po 5 1/2 %
čistih brez odbitka rentnega in invalidskega davka.
Večje vloge z odpovednim rokom in vloge v tekočem računu se obrestujejo tudi višje po dogovoru.
Telefon št. 54. Čekovni račun št. 11.323.

Agenturna in komisijska tvrdka v Ljubljani sprejme
proviz. iskega potnika
za Slovenijo, za nekaj dobrih predmetov. Tozadevne ponudbe je poslati pod šifro »Lepa provizija« na Aloma Comp., Ljubljana, Kongresni trg 3/L

Trgovci in industrijalci
pozor!

Proda se zaradi odpotovanja dvonadstropne hiše v sredini mesta Ljubljane v najboljšem stanu s staro vpeljano dobro izdajo trgovino s špecerijo in dež. pridelki na zelo prometni točki.

Kupcu so trgovski lokali z elegantno opremo vred iz trdega lesa in skladišča takoj na razpolago.

Lokali pripravljeni za trgovino z manufakturo, konfekcijo, železnico, usnjem, mesarijo in industrijo.

Ponudbe pod »Eksistenca zasiguran« na an. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna 5.

Premog in cement
stalno na razpolago pri tvrdki
H. Petrič, Ljubljana, Dunajska c. 33, skladišče »BALKAN«.

vsaki čas po najnižjih cenah pri
Perje E. Vajda
Izvoz divjačine in perutnine
ČAKOVEC, Medjimurje
(Jugoslavija).
Brzjavni: Vajda, Čakovec. — Telef. 59.

Proda se
večja množina tiskovin porabnih za
ovijalni papir.
Vprašati v upravi »Jugoslavije«